

ABD VE AVRUPA BİRLİĞİ'NE KIYASLA TÜRKİYE'DEKİ KORSAN YAZILIM KULLANIM ORANI VE FARKLILIKLARIN ANALİZİ

Analysis of the Software Piracy Rate in Turkey Compared with the USA and European Union

Musa KARAKAYA *

Bülent ULUTÜRK **

Özet

Bilgi ve iletişim teknolojileri insan yaşamını geliştirmiş ve bilgisayarlarda bu gelişimde önemli bir rol oynamıştır. Donanım ve yazılım bilgisayarın iki temel parçalarıdır. “Donanım” bilgisayarı oluşturan fiziksel parçalar olarak adlandırılırken “yazılım” bu parçaların kullanımını sağlayan dijital araçlar olarak tanımlanmaktadır. Yazılım korsanlığı sanal korsanlık türlerinden biridir ve yazılım şirketlerinin satış ve karlarına etki etmesinin yanında devletlerin de vergi kaybına neden olmaktadır. Türkiye’de, ABD ve AB üyesi ülkeler ile benzer anlaşmalar imzalanmasına ve benzer seviyede hukuki koruma sağlanmasına rağmen korsan yazılım kullanımında ABD ve AB ülkelerine kıyasla büyük oranda farklılığın olduğu gözlemlenmektedir. Bu çalışmada, önceki çalışmalardan elde edilen bulgular dikkate alınarak yazılım oranlarındaki bu miktardaki büyük fark dört başlık altında analiz edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yazılım güvenliği, Yazılım korsanlığı, Korsan yazılım, Fikri mülkiyet hukuku.

* Dr., Erzurum Emniyet Müdürlüğü. musakarakaya@yahoo.com.

** ABD Baltimore Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü Doktora Öğrencisi.

Abstract

Information and communication technologies have improved human life, and the computer plays a leading role in this improvement. Hardware and software are the two basic parts of the computer. "Hardware" is a term used to define the physical components of computer system and "software" describes the digital tools used to operate computer hardware. Software piracy is one of the copyright infringement types and has a direct impact on the sales and profits of the software companies, tax revenues of countries. Although Turkey signed the same agreements as both the U.S. and the EU and was provided a similar level of protection, its software piracy rate had a far discrepancy in comparison. In this study, based on previous studies, differences between software piracy rates among the United States, European Union and Turkey is explained under four factors.

Key Words: Software piracy, Pirated software, Copyright law, Copyright infringement.

Giriş

Fikri mülkiyet haklarının korunması altında yatan temel neden keşif ve yeni bilgilerin oluşturulmasını teşvik ve destektir. Fikri mülkiyet hukukunun hayatımızı kolaylaştıran bilginin oluşturulması, geliştirilmesi ve keşfedilmesinde önemli bir rolü vardır. Fikri mülkiyet hukuku 1450'li yıllarda basım teknolojisinin keşfedilemesinden sonra ortaya çıkmıştır, çünkü daha öncesinde bir kitabın (o tarihlerde tek fikri eser kitaplardır) çoğaltılmasının zorluğu korsan üretiminin önüne geçmiştir. İlk fikri mülkiyet hukuku, korsan kitap basımının önlenmesi amacı ile İngiltere'de oluşturulmuştur (Lessig, 2004).

Fikri mülkiyetin önemli bir parçasını yazılımlar oluşturmaktadır. Yazılım günümüz bilgi toplumunun oluşumunda temel taşlardan biri olan bilgisayarların iki önemli parçasından birisidir. Geliştirilmesi önemli derecede gayret ve emek isteyen yazılımların kopyalanması ve çoğaltılması aynı derecede ters orantılı olarak kolaydır. Bilgi teknolojisinin hayatı kolaylaştırması yalnızca olumlu yönde olmamış, sanal ortamda ortaya konan düşünce emeklerinin de kolay bir şekilde korsan üretimine imkân

tanımıştır. Yazılım korsanlığı sanal korsanlık türlerinden biridir ve yazılım şirketlerinin satış ve karlarına etki etmesinin yanında, devletlerin de vergi kaybına neden olmaktadır.

Bu çalışmada, Türkiye'de fikri mülkiyete, özelde yazılımlara yönelik hukuki düzenlemelerin durumu, geliştirilmiş olan yasal metinlerin uygulanma düzeyi, korsan yazılım kullanım oranları ve korsan yazılım kullanım oranlarındaki farklılıklar ABD, AB üyesi ülkelerin bir bölümü ve Türkiye'nin de yer aldığı daha önce yapılmış çalışmaların bulguları ile açıklanarak analiz edilmiştir.

1. Fikri Mülkiyet Hukuku

Fikri mülkiyet kavramı 1450'li yıllarda matbaanın keşfi ile ortaya çıkmış ve 1662 yılında fikri mülkiyet hukukunu düzenleyen ilk yasal koruma İngiltere'de hazırlanmıştır. İngiltere'de 1662 yılında getirilen yasal düzenleme (1662 Licensing of the Press Act), yayın evlerine eserleri korumaya yönelik geniş yetkiler vermiş ve eserlerin kayıt altına alınmasını düzenlemiştir. 1695 yılında bahsi geçen yasanın süresinin dolması ile ortaya çıkan sorunlar 1710 Anne Yasası getirdiği yeni düzenlemeler ile çözümlenmiştir. 1710 yasası fikri mülkiyet sahiplerini eserlerini korumaya yönelik yetkilendiren ilk yasal düzenlemedir. Bu düzenleme ile yazarlar eserlerinin tekrardan basım hakkını yayın evlerinden almışlardır. 1710 Anne Yasası var olan eserlere yasanın yürürlüğe girmesinden itibaren yazarlara 21 yıl yayın hakkı, yeni eserlere ise yazarların yaşamı süresince 14 yıl yayın hakkı artı 14 yıl yenilenme hakkı vermiştir (Crockford, 2008).

10 Aralık 1948 tarihinde kabul edilmiş olan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 27'inci maddesi "fikri haklar" konusunda genel bir hüküm içermektedir. Bu maddenin ilk fıkrasına göre kişiler fikir ve sanat eserlerinden faydalanma ve paylaşma hak ve özgürlüğüne sahiptir ve aynı maddenin ikinci fıkrası eser sahiplerinin eserleri ile ilgili maddi ve manevi haklarını temel insan hakkı olarak vurgulamıştır (www.un.org, 2010). 1886 Bern Sözleşmesi telif haklarının korunmasına uluslararası bir bakış açısı kazandırmış, devletlerarası telif haklarının karşılıklı olarak korunmasında standartlar getirmiş ve uluslararası anlamda telif haklarının korunmasını deklare etmiş en önde gelen anlaşmadır. Yapılmış olan diğer

düzenlemeler ve uluslararası anlaşmalarda Bern Sözleşmesi esas alınmış veya ona atıfta bulunulmuştur. Oluşturulmasından günümüze kadar Sözleşme üzerinde genellikle teknolojik anlamda güncelliğinin sağlanması amacıyla ile yedi kez değişikliğe gidilmiştir.

1974'ten itibaren Birleşmiş Milletler (BM) bünyesinde Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) Bern Sözleşmesi'nin ve fikri mülkiyete yönelik diğer uluslararası metinlerin yönetimi ve uygulanmasından sorumlu kılınmıştır. WIPO'nun himayesinde hazırlanmış olan 1996 WIPO Eser Sahibinin Hakları Sözleşmesi (WCT) ise, Bern Sözleşmesi'nin değinmediği, dijital ortamda ortaya çıkan fikri mülkiyete yönelik düzenlemelerin yer aldığı bir sözleşmedir (Crockford, 2008; Pilch, 2006). Fikri mülkiyet haklarının uluslararası alanda korunmasına yönelik olarak yapılan bir diğer anlaşma Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) himayesinde 1994 yılında hazırlanan Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması (TRIPS)'dir. TRIPS, var olan uluslararası sözleşmeleri ortadan kaldırmamakta ancak onlara ek yeni düzenlemeler getirmektedir. TRIPS fikri mülkiyet haklarının uluslararası alanda korunmasının yanında daha çok uluslararası alanda fikri mülkiyete ait eserleri ticaretinde var olan hukuki boşlukların giderilmesini hedeflemiştir. DTÖ'ne üyelerin imzalanması gereken TRIPS'nin Eylül 2010 tarihi itibarıyla 153 üyesi bulunmaktadır (www.wipo.int, 2010).

Evrensel Fikir Hakları Sözleşmesi (UCC)'de, Bern Sözleşmesi'ne çekince koyan ama yine de fikri mülkiyete uluslararası koruma getirilmesi gerekliliğine inanan ülkelerinde bir araya getirilerek imzalandığı önde gelen diğer bir hukuki metindir. UNESCO'nun gözetiminde 6 Eylül 1952 tarihinde sözleşmeyi imzalayan ülkeler arasında ABD ve Sovyetler Birliği'nde bulunmaktadır. ABD bu anlaşmayı imzalayarak Bern Sözleşmesi üyesi olan ve olmayan ülkelerle fikri mülkiyete yönelik ilişkilerini geliştirmeyi hedeflemiştir (Pilch, 2006).

Türkiye'de fikri mülkiyet ile ilgili olarak geliştirilen ilk yasal düzenleme "Eşya-i Ticariyeye Mahsus Alamet-i Farikalara Dair Nizamname" ile 1871 yılında görülmektedir. Türkiye, 1995 yılında Bern Sözleşmesi'nin Kabulüne Dair Kanun ile Bern Sözleşmesi'nin 1979 Paris Değişikliğini kabul etmiş ve aynı yıl içerisinde DTÖ'ne katılması ile birlikte aynı zamanda TRIPS'na imza koymuştur. Türkiye 1976 yılında WIPO'ne üye olmuş ve 2000 yılında da Avrupa Patent Konvansiyonu'na katılmıştır. DTÖ'ne ve Avrupa Gümrük Birliği'ne katılımından sonra Türkiye'de

fikri mülkiyet hukuku ile ilgili ciddi düzenlemeler gerçekleşmiştir (www.turkpatent.gov, 2010) ve bu bağlamda 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu (FSEK)'nda 1995, 2001, 2004 ve 2008 yıllarında önemli yasal değişikliklere gidilmiştir. 1995 yılında yapılan değişiklikler fikir ve sanat eserlerinin güncel şartlara göre korunmasına yönelik yapılan en köklü değişikliklerdir. 1995 yılında yapılan değişikliklerle daha önce yasal koruma altında olmayan yazılımlar da dâhil olmak üzere pekçok eser çeşidi koruma altına alınmıştır (FSEK Md 2,4). 2001 yılındaki değişikliklerle yasal koruma altına alınan eserlerin çeşidi genişletilmiş, eser sahibinin eseri üzerindeki tasarruf hakkı ölümünden itibaren 50 yıldan 70 yıla çıkarılmış (FSEK md 27) ve fikri mülkiyet hakkının ihlaline yönelik ciddi cezai yaptırımlar getirilmiştir (FSEK md 71, Ek Madde 5). 2001 yılındaki değişikliklerle aynı zamanda Türkiye'de bandrol uygulanmasına başlanmış ve mülki idare amirlerine bonrolsüz eserlere re'sen müdahale yetkisi verilmiştir (FSEK Md 81). 2004 yılında yapılan değişikliklerle fikir ve sanat eserlerinin toplu yerlerde gösterimine yönelik düzenlemelere de yer verilmiştir (FSEK Md 81). 2008 yılında yapılan değişiklikler ise daha çok cezai müeyyidelerin artırılmasını içermektedir (FSEK Md 71, 72, 75).

1976 Telif Hakkı Yasası ve Dijital Milenyum Telif Hakkı Yasası (DMCA) ABD'de fikri mülkiyet haklarında halen yürürlükte olan uygulamalara temel teşkil eden iki önemli hukuki metindir. 1976 yılında ABD günümüzde de hale yürürlükte olan 1976 Telif Hakkı Kanunu'nu hazırlamış ve kanun 1 Ocak 1978 tarihinde de yürürlüğe girmiştir. 1976 Telif Hakkı Kanunu'nun hazırlanması 20 yıllık bir süreyi kapsamış ve Bern Sözleşmesi'ne ileride dâhil olacağı öngörüsü ile hazırlanmıştır. Bu kanunla birlikte yeni teknolojilerin gelişimi ile ortaya çıkan sinema, resim, müzik, mimari ve grafik türü eserler de fikri mülkiyet hukuku korumasına dâhil edilerek fikri mülkiyetin kapsamı genişletilmiştir. Telif Hakkı Kanunu'nda 1980 yılındaki yapılan değişiklikle de yazılımlar da fikri mülkiyet kapsamında değerlendirilmeye başlanmıştır. Fikri mülkiyetin koruma süresi bu kanunla, mülkiyet sahibinin yaşam süresi artı 50 yıl olarak uzatılmıştır (Hunter, 2005; Rao, 2003). Daha önceden sadece başvuru neticesi elde edilen telif hakkı, 1976 Telif Hakkı Yasası ile ortaya konan her türlü fikri esere doğrudan telif hakkı koruması getirmiş ve fikri mülkiyet hukukunda ABD'de yeni bir dönemi başlatmıştır. 1 Mart 1989 yılında ABD, telif hakları konusunda devletlerarası karşılıklı işbirliğini içeren 1886 Bern Sözleşmesi'ne katılmıştır. Fikri mülkiyetin uluslararası

ticaret mevzuatında yer alan boşluğunu gidermeye de yönelik olarak geliştirilmiş olan TRIPS ABD öncülüğünde hazırlanmıştır ve gelişmiş diğer ülkelerin de destek verdiği bir anlaşmadır. Bern Sözleşmesi'nin değinmediği sanal telif hakkı ihlallerine yönelik olarak geliştirilmiş olan WIPO Telif Hakkı Sözleşmesi diğer devletlerle birlikte 1996 yılında imzalamıştır. ABD Kongresi 1998 yılında DMCA'nı onaylayarak WIPO Anlaşmasının gereklerini yerine getirmiş ve aynı zamanda sanal telif hakkı ihlallerine yönelik cezalarda artırımı gitmiştir (Hunter, 2005; Rao, 2003; Pilch, 2006).

AB üyelerinin çoğunluğu aynı zamanda Bern Sözleşmesi, WIPO Telif Hakkı Anlaşması ve TRIPS üyesidirler. Bu bağlamda AB üyeleri, ulusal olarak Bern Sözleşmesi ve TRIPS'na üye olan diğer ülkelerde geliştirilmiş olan eserlere karşılıklı olarak eşit düzeyde yasal koruma getirme yükümlülüğündedirler. ABD'de geliştirilmiş olan ve WIPO Telif Hakkı Anlaşması'nın ulusal anlamda uygulanmasını amaçlayan DMCA anlaşmasına eş düzeyde AB bünyesinde AB Bilgi Toplumu Direktifi geliştirilmiştir (Crockford, 2008; Rao, 2003).

2. Yazılımlara Yönelik Yasal Koruma

1980'li yıllara kadar yazılımlar yasal olarak korunmamaktaydı ve bu nedenle de bilgisayar kullanıcıları fikri mülkiyete ait yazılımları hiçbir hukuki kaygı duymadan izinsiz kullanabiliyor ve çoğaltabiliyordu. Yazılım sahiplerinden gelen şikâyetler üzerine ülkeler yasal metinlerinde yazılımların korunmasına yönelik yasal değişikliklere gittiler. Yazılımları korumaya yönelik olarak Türkiye hukukunda ilk değişiklik 1995 yılında AB Gümrük Birliği Anlaşması'nın hükümlerinin yerine getirilmesi amacı ile gerçekleştirilmiştir. Bu değişiklikte birlikte, yazılımlar Türkiye'de fikri mülkiyet hukukunun korumasına alınmıştır. 1996 yılında WIPO Anlaşması'nın imzalanması nedeniyle fikri mülkiyet hukuku değişikliklerle birlikte 2001 yılında revize edilmiştir. 2001 yılında FSEK'da yapılan son değişiklikte birlikte yazılımlara yönelik hukuki koruma süresi eser sahibinin hayatı artı 70 yıla uzatılmış ve yazılım korsanlığına yönelik cezalarda artışa gidilmiştir (Ateş, 2005).

ABD 1980 Bilgisayar Yazılımı Kanunu ile bu yasal değişikliğin gerçekleştiği ilk ülkedir. Bu değişiklik, yazılım kaynak kodunu fikri mülkiyet olarak saymış ve yazılım sahibine yaşam artı 50 yıl mülkiyet hakkı

tanımıştır. ABD 1998 Telif Hakkı SüreUzatımı Kanunu ile de yaşam artı 50 yıl olan mülkiyet hakkını 70 yıla çıkarmıştır. 1999 yılında geliştirilen ABD Standart Bilgisayar Bilgi Transferi Kanunu ile de yazılım ve bilginin lisanslanmasına standartlar getirilmiştir (Pilch, 2006; Rao, 2003).

AB komisyonu Haziran 1988'de, AB üyelerinde fikri mülkiyet hukukuna yönelik olarak harmonizasyona ve modernizasyona gitmeyi hedefleyen, "Telif Hakları ve Teknoloji Temelli Zorluklar-Telif Hakları Konusu Acil Müdahale Gerektirmektedir" başlıklı bir yeşil bildiri yayınlamıştır. AB üyesi ülkelerden bir kısmı yazılımların fikri mülkiyet hukukuna dâhil edilmesi yönünde daha önce hukuki değişikliklerini yapmış olsalar bile AB hukukundaki ilk yasal değişiklik 14 Mayıs 1991 yılındaki Avrupa Konseyi Yazılımların Yasal Olarak Korunması Direktifi ile gerçekleştirilmiştir. Bu direktifle birlikte bütün AB ülkeleri yazılımların fikri mülkiyet hukukuna dâhil edilmesini kabul etmiştir. Fakat Crackford (2008)'a göre, ABD hukuku sadece yazılım kodunu ve program arayüzünü değil aynı zamanda altında yatan fikir ve fonksiyonel yapıyı da korumak sureti ile yazılımlara AB ve Türkiye hukukundan daha geniş bir koruma sağlamaktadır.

3. Kanun Uygulayıcıların Yapılanması

Türkiye'de fikri mülkiyet hak ihlallerinin takibi ve soruşturulması amacı ile Fikir ve Sanat Eserleri Büro Amirliği, Emniyet Genel Müdürlüğü Güvenlik Daire Başkanlığı bünyesinde 29 Ekim 2003 tarihinde kurulmuştur ve 2007 yılı Şubat ayında ise Fikri Mülkiyet Hakları ve Basın adı altında şube müdürlüğü seviyesinde yapılandırılmıştır. Ayrıca taklitçilik ve korsan yayıncılığın yaşanma çokluğu dikkate alınarak Adana, Ankara, Bursa, Diyarbakır, İstanbul ve İzmir illerinde Güvenlik Şube Müdürlüğü bünyesinde 08 OCAK 2008 tarihi itibarıyla *Fikri Mülkiyet Hakları Büro Amirlikleri* kurulmuştur. EGM Fikri Mülkiyet Hakları ve Basın Şube Müdürlüğü, Fikri Mülkiyet Hakları ve Basın Büro Amirliklerinin koordinesi, eğitimi ve Türkiye geneli faaliyet raporlarının hazırlanmasından sorumludur. İller bazındaki büro amirlikleri sokaklarda korsan cd'lere yönelik başarılı operasyonlar gerçekleştirebilmektedir ancak internet ortamından yürütülen korsancılığın etkin takibine yönelik, İstanbul ili dışında diğer iller yeterli teknik personel ve teknolojik ekipmandan yoksundur (EGM

Asayis Dairesi Başkanlığı, 2009 Faaliyet Raporu). İnternet korsanlığına yönelik şikâyet olması durumunda konu bilişim suçlarından sorumlu büro amirliklerine yönlendirilmektedir.

ABD’de, dünyanın küreselleşme süreci dikkate alınarak, fikri mülkiyet haklarına yönelik hem yerel hem de uluslararası anlamda kanun uygulayıcı ve takibatçıların yapılandırıldığı görülmektedir. Yerel anlamda FBI ve ABD Adalet Bakanlığı yazılım korsanlığına karşı birinci derecede sorumluluğa sahiptir. ABD Ticaret Acentaları (USTR) ise ABD’de yer alan Software & Information Industry Association (SIIA) and Business Software Alliance (BSA) gibi kuruluşlar tarafından uluslararası alanda yazılım korsanlığının takibinde ve yaptırım uygulanmasında kullanılmaktadır. SIIA ve BSA ülkelerde yasal ve yasa uygulayıcı bazında araştırmalar yapmakta, eksiği olan ülkeleri USTR’ye bildirmekte ve USTR’de büyükelçilikler, ticari ortaklıklar yoluyla ve hükümetler düzeyinde sorunun çözümüne yönelik adımlar atmaktadır (Gopal ve Sanders, 1998).

AB üyesi ülkelerde yazılımlara yönelik eşit düzeyde bir yasal koruma mevcut olsa da kanunların uygulanması bazında aynı eşit korumadan söz etmek mümkün değildir. Bazı üye ülkeler yeterli etkinlikte kanunları uygulamamaktadır. Bu problemi çözmek amacıyla, Nisan 2004’te AB Komisyonu eşit düzeyde koruma sağlama amacı ile Uygulama Direktifini kabul etmiştir. Direktifle birlikte Komisyon, TRIPS anlaşması hükümlerine göre fikri mülkiyet haklarına yönelik alt düzey koruma şartlarını belirlemiştir. Direktife göre üye ülkeler kanun uygulayıcı bazında koruma standartlarını geliştirmeli ve alt düzey koruma şartlarını 29 Nisan 2006’ya kadar yakalamalıdır. Bunun yanında Komisyon, üye ülkelere 2009 yılı başına kadar belirlenen standartların yerel düzeyde uygulanmasına yönelik durum raporu hazırlama yükümlülüğü de getirmiştir (Crockford, 2008).

4. Korsan Yazılım Oranları

Dijital ürünler geliştirilmesi ve yapımı zor olmakla birlikte kopyalanması ve dağıtımı oldukça kolaydır. Yazılım korsanlığı fikri mülkiyet haklarının ihlalinde önemli bir bölümdür ve Swinward vd.’ne (1990) göre büyük miktarda korsan üretimi yapılan ilk fikri mülkiyet çeşididir. BSA yazılım korsanlığını “telif haklarıyla korunan yazılımların izinsiz bir şekilde kopyalanması veya dağıtılmasıdır” şeklinde tanımlamıştır. Yasal yazılımlarda kullanma lisansı bulunmaktadır. Kullanma lisansında yazılımın kaç bilgi-

sayara kurulabileceği veya kaç kez kurulabileceğine dair bilgiler yer almaktadır. Lisansta izin verilen miktardan fazla kopya üretilmesi de yazılım korsanlığına girmektedir. Bu noktada dikkat edilmesi gereken husus, yazılım satın alındığında, yazılımın kendisinin değil de kullanım hakkının satın alınmış olduğudur. Bu bağlamda yazılım korsanlığı; yasal yazılımı kopyalama, paylaşma, satma veya lisansta belirtilen sayıdan fazla kopyayı kişisel bilgisayarlar veya iş bilgisayarlarına kurma gibi yollarla gerçekleşmektedir.

Korsan yazılım kullanım miktarının tam olarak tespiti güç olmakla birlikte, BSA tarafından yıllık olarak hazırlanan raporlar konunun ciddiyetine önemli derecede ışık tutmaktadır. BSA korsan yazılım kullanımı ile ilgili olarak 1995 yılından itibaren yıllık raporlar hazırlamaktadır. 2003 yılına kadar hazırlanan raporlarda korsan yazılım oranı satılan bilgisayar ve yazılım arasındaki farkın hesaplanması ile bulunmaktaydı. Bu anlayış satılan her bilgisayar için gerekli olan ortalama yazılım miktarını belirlemekte ve satın alınan yazılımı bu miktarla kıyaslayarak farkı korsan yazılım oranı olarak tespit etmektedir. Bilgisayar ve yazılım satış oranları ise BSA üyesi olan ve bilgi teknolojileri alanında söz sahibi Dell, Microsoft gibi önemli firmalardan elde edilmektedir. 2003 yılından itibaren BSA yöntemini değiştirerek küresel verilerle birlikte uluslararası veri şirketi IDC ile işbirliği içinde yerel verileri de esas almaya başlamıştır.

110 ülkenin dâhil edildiği BSA 2008 yılı Global Korsan Yazılım Kullanımı Raporu'na göre 2007 yılında %38 olan küresel korsan yazılım kullanımı %41'e yükselmiştir. Korsan yazılım oranı ABD'de %20 olarak hesaplanarak 2007 yılına göre eşit düzeyde kalmış, AB'de %35 olarak hesaplanarak yine 2007 yılına göre eşit düzeyde kalmış ve Türkiye'de %64 olarak hesaplanmış ve geçmiş yıla oranla 1 puan düşüş görülmüştür. Tüm dünya ülkelerinin korsan yazılımdan kaybı 2007 yılına oranla 5,1 milyar dolar artarak 53 milyar dolara yükselmiştir. ABD'nin bu kayıptaki payı 9,1 milyar dolar, AB'nin 13,9 milyar dolar ve Türkiye'nin 468 milyon dolardır. Rapora göre korsan yazılımın en az yoğun olduğu bölge %21 ile Kuzey Amerika olmasına karşın en yoğun olarak yaşandığı bölgeler Orta ve Doğu Avrupa (%66), Latin Amerika (%65) ve Asya'dır (%61). Rapora göre ülkelerin %67'sinde korsan yazılım oranı %50'nin üzerindeyken, korsan yazılım kullanımının en düşük olduğu ülke olan ABD'de korsan yazılım oranı %20 olarak hesaplanmıştır.

2008 yılında yine BSA tarafından internet korsanlığı ile ilgili olarak E-bay yazılım satışları üzerinde gerçekleştirilen alan çalışmasına göre; E-bay'de satılan yazılımların yalnızca %49'unun gerçek olduğu görülmüş ve satılan yazılımların %39'unun tamamen, %8'inin ise bir bölümünün sahte olduğu tespit edilmiştir.

5. Farklılıkların Analizi

Türkiye, ABD ve AB üye ülkeleri ile benzer anlaşmaları imzalamasına ve benzer seviyede hukuki koruma sağlamasına rağmen korsan yazılım kullanımında büyük oranda farklılığın olduğu gözlemlenmektedir. Sorunun büyük oranda Türkiye kanun uygulayıcılarından kaynaklanmadığı korsana yönelik sokaklarda gerçekleştirilen operasyonların ve yakalanan metaryallerin çokluğundan anlaşılmaktadır. Bunun yanında, internet korsanlığına yönelik olarak Emniyet Genel Müdürlüğü'nün teknolojik açıdan yetersiz olduğunu düşünmek de doğru değildir. Zira Emniyet Genel Müdürlüğü hacklemelere, sanal kredi kartı dolandırıcılıklarına, çocuk pornografisine ve sanal banka hırsızlıklarına yönelik gerek uluslararası polis teşkilatları ile gerekse de yerel birimler arası koordinasyonla gerçekleştirdikleri operasyonlarla teknik yetisini ispatlamıştır (Kaçakçılık Dairesi Başkanlığı, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 Yılları Faaliyet Raporları). Önceki çalışmalardan elde edilen bulgular dikkate alınarak korsan yazılım kullanım oranlarındaki bu miktardaki büyük fark dört başlık altında açıklanmıştır.

5.1. Yerel Yazılım Endüstrisi Yokluğu ve Fikri Mülkiyet Hukukuna Yönelik Eleştiriler

Türkiye yerel yazılım endüstrisinin yok denecek kadar az olduğu bir ülkedir ve Drahos ve Braithwaite (2001)'e göre yerel yazılım endüstrisi olmayan ülkelerde fikri mülkiyet hukukuna yönelik eleştirel bir bakış yer almaktadır. Araştırmacılara göre bahse konu ülkelerde, fikri mülkiyet hukukunun yazılım endüstrisine sahip ülkeler tarafından yazılım üretiminde tekelciliğe gitme ve baskı kurma amacı ile kullanıldığı görüşü hâkimdir. Bu nedenle korsan yazılım oranlarının yüksek olduğu ülkeler kanuni yeterliliği sahip olmalarına rağmen bunu uygulamada aynı etkin

tutumu sergilememektedirler zira kendi ülke kaynaklarının başka ülkelerin ekonomik kazançları için kullanılmasını istememektedirler.

Oksanen ve Valimaki (2008:108)'de çalışmalarında benzer bir sonuca varmışlardır: "Gelişmekte olan ülkelerin fikri mülkiyet hukukunu etkin bir şekilde uygulamak için yeterli mantıki sebebi yoktur. Milli kültürel endüstrileri zayıftır ve ticari kar zengin ülkelerin tarafına akmaktadır". Gopal ve Sanders (1998)'in araştırma bulguları da bu yaklaşımı destekler mahiyettedir. Araştırmacılara göre yerel yazılım endüstrisine sahip ülkelerde yazılımların korsana karşı korunması yönelik daha sıkı bir kolluk yapılması olduğu gözlemlenmektedir.

Piquero ve Piquero (2006) çalışmalarında ABD, AB ve Türkiye'nin de dâhil olduğu 82 ülkenin 1995-2000 yılları arası korsan yazılım istatistiklerini ve demokrasi durumlarını incelemişlerdir. Bulgularına göre, demokrasi düzeyi yüksek ve sivil hakların yaygın olduğu ülkelerde yazılım korsanlığı oranlarının düşük olduğu gözlemlenmiştir. Araştırmacılar konuyu kriminolojide yer alan çatışma yaklaşımı (Taylor vd. 1973; Greenberg 1981; La Free 2005 akt. Piquero ve Piquero, 2006) ile açıklamıştır. Çatışma yaklaşımına göre ülkeler arası suç oranları dengesiz gelişmişlik düzeyi ve işsizlikle açıklanabilmektedir. Piquero ve Piquero (2006)'ya göre zengin ve demokratik ülkelerde çok miktarda fikir eseri üretilmekte ve fikir eseri endüstrisinden daha çok miktarda kar elde etmektedirler. Bu ülkelerde, getirilerin korunması amacı ile fikri mülkiyet hukukuna azami özen gösterilerek uygulanması için büyük gayret sarfedilmektedir. Demokrasi düzeyi düşük ve yazılım endüstrisine sahip olmayan ülkelerde ise yazılımdan elde edilen maddi motivasyon olmadığı için fikri mülkiyete demokratik ülkeler seviyesinde koruma sağlanamamaktadır.

5.2. Kültürel Farklılıklar

Kültürel farklılıkların yazılım korsanlığına etkisi üzerine pekçok araştırma yapılmış ve bu araştırmalarda toplumsal maddi eşitsizlik, erkek egemenliği, belirsizlikten kaçınma, ferdiyetçilik ve toplumsalcılık gibi kültürel öğelerin ülkeler arası korsan yazılım kullanım oranlarındaki farklılığı açıklayabilirliği incelenmiştir (Depken ve Simmons, 2004; Gopal ve Sanders, 1998; Husted, 2000; Moores, 2003; Cohen vd., 1996; Swinyard

vd., 1990; Yang ve Sonmez, 2004; Ronkainen, 2001; Morron ve Steel, 2000; Bagchi vd., 2006). Kültürel farklılıkların ele alındığı pekçok araştırmada 40 ülkenin kültürel farklılıkların ele alındığı Hofstede (1984)'e ait olan veri seti kullanılmıştır. Yapılan araştırmalarda elde edilen bulgulara göre, ele alınan dört (toplumsal maddi eşitsizlik, erkek egemenliği, belirsizlikten kaçınma ve ferdiyetçilik & toplumsalcılık) kültürel öğeden yalnızca ferdiyetçilik ve toplumsalcılık öğesinin yazılım korsanlığı oranlarındaki farklılığı açıklayabilir özelliğe sahip olduğu sonucuna varılmıştır (Morron ve Steel, 2000; Swinyard vd., 1990; Yang ve Sonmez, 2004; Ronkainen, 2001; Bagchi vd., 2006; Depken ve Simmons, 2004; Gopal ve Sanders, 1998; Husted, 2000).

Ferdiyetçilik ayrımı bireysel hakların öne çıktığı toplumları ifade ederken, toplumsalcılık terimi ile topluluğun faydasını bireylerin faydasının önünde gören toplumlar anlatılmaktadır. Ferdiyetçilik kültürünün egemen olduğu toplumlarda, bireylerin hakları toplumun genel faydasından önde tutulmaktadır ve bu toplumlarda gerekirse bireysel faydalar toplumun yararı için feda edilebilmektedir. Ferdiyetçi kültüre sahip ülkelerde kişisel çıkar, özgüven, kişisel başarı ve yarışma öne çıkarken, toplumsalcılığın egemen olduğu ülkelerde fedakârlık, işbirliği, toplumsal sorumluluk ve sosyal uyum öne çıkan özelliklerdir (Hofstede, 1986). Hofstede (1986)'a ait ferdiyetçiliğe yönelik veriye göre, Türkiye en yüksek puanın 100 olduğu derecelemede 35 puanla ferdiyetçilik kültürünün düşük olduğu ülkeler arasında yer almaktadır. ABD 95 puan ile bu sıralamada ferdiyetçilik düzeyi en yüksek olan ülke olurken, çalışma içerisinde yer alan 13 AB üyesi ülkenin ferdiyetçilik düzeyi Tablo 1'de gösterilmiştir. Çalışmada yer alan AB üyesi 13 ülkenin ortalama ferdiyetçilik oranı 63.76 olarak hesaplanırken korsan yazılım kullanım oranı ortalama-sı ise 34.30 olarak elde edilmektedir.

Ferdiyetçilik ve toplumsalcılığın korsan yazılım kullanımına etkisi ise şu şekilde açıklanmaktadır; kültürel farklılıklar bireylerin korsan yazılıma yönelimini etkilemesinin yanında kolluğun korsan yazılıma karşı etkin tutumunu da etkilemektedir. Bireyselci ülkelerde bireysel araştırma, başarı ve keşiflere karşı saygının etkisi ile bireylerin fikri mülkiyetine karşı koruma üst düzeyde yerine getirilmeye çalışılırken, toplumsalcılığın hâkim olduğu ülkelerde korsan yazılım, bireylere maddi açıdan ülkeye ise yetişkin insan gücü sağlaması bakımından faydalar sağlamakta ve bu durum kolluk gücünün korsana karşı etkin mücadelesinde tezat oluşturmaktadır.

Tablo 1: Bazı AB Ülkelerinde Ferdietçilik Puanı ve Korsan Yazılım Oranları

Ülke Adı	Ferdietçilik Puanı	2008 Korsan Yazılım
Almanya	81	27
Avusturya	61	24
Belçika	71	25
Danimarka	75	25
Finlandiya	68	26
Fransa	80	41
İngiltere	74	27
İrlanda	52	34
İspanya	51	42
İtalya	62	48
Hollanda	71	28
Portekiz	42	42
Yunanistan	41	57
Ortalama	63.76	34.30

5.3. Ekonomik Refah

Bireylerin korsan yazılıma yönelim nedenleri ile ilgili olarak yapılan çalışmalarda, yüksek yazılım fiyatları ve ülkeler arası fiyat eşitsizliğinin (alım gücü esas alındığında) bireylerin korsan yazılım kullanımında önemli bir etken olduğu görülmektedir (Cheng vd. 1997; Hill, 2007; Hsu ve Shiue, 2008; Lau, 2003).

Dünya bankası, ülkelerin ekonomik durumlarını kişi başına düşen gayri safi milli hâsıla (GSMH) miktarına göre; yüksek (\$11,906 ve üzeri), orta düzey üzeri (\$11,905-\$3855), orta düzey altı (\$3855-\$976) ve alt düzey (\$975 ve altı) olmak üzere 4 sınıfa ayırmıştır. Türkiye bu sıralamada 2009 yılında \$9,340 gayri safi milli hâsıla ile orta düzey üstü ülkeler düzeyinde yer almıştır. ABD \$47,580 yine bu sıralamada ekonomik düzeyi yüksek olan ülkeler arasında yer alırken, AB üyesi 27 ülkeden 23'ünün gelir düzeyi yüksek ülkeler sınıflamasında yer aldığı görülmektedir. Diğer AB üyesi 4 ülke (Romanya, Bulgaristan, Polonya, Letonya) orta düzey üzeri ülkeler olarak sınıflandırılmıştır. AB ülkelerinde kişi

başına düşen ortalama GSMH miktarı ise \$32.780'dir. AB üyesi ülkeler arasında bir değerlendirme yapıldığında kişi başına düşen GSMH miktarı \$30.000'in üzerinde olan 14 ülkenin korsan yazılım oranının ortalaması alındığında %31,35 oranı elde edilmektedir. GSMH'si \$30.000'in altında olan 13 ülke ortalamasında ise bu oran %47,53 olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ülkelerin ekonomik durumunun korsan yazılıma etkisi üzerine yapılan çalışmalarda, ekonomik olarak gelişmiş ülkelerde korsan yazılım oranlarının düşük olduğu gözlemlenmiş ve ülkenin ekonomik refahının ülkedeki korsan yazılım kullanım oranında bir etken olduğu sonucuna varılmıştır (Gopal ve Sanders, 1998; Marron ve Steel, 2000; Husted, 2000; Depken ve Simmons, 2004; Ronkainen and Guerrero-Cusumano, 2001, Andre's, 2006). Tablo 2'den de anlaşılacağı üzere ekonomik durumu yüksek olan bütün AB ülkelerinde korsan yazılım oranları aynı oranda düşüş göstermemektedir. Moores (2008)'da çalışmasında benzer bir sonuç elde ederek durumu şu şekilde yorumlamıştır; "Korsan yazılım oranı doğrudan ekonomik refahla ilişkilendirilmekle birlikte, ekonomik refah diğer faktörlerle birlikte değerlendirildiğinde korsan yazılım oranını üzerinde önemli bir etkisi olduğu sonucuna varılmaktadır" (Moores, 2008:49).

Tablo 2: AB Ülkelerinde Ekonomik Refah ve Korsan Yazılım Oranları

Ülke Adı	2008 GSMH (\$)	2008 Korsan Yazılım
Almanya	42440	27
Avusturya	46460	24
Bulgaristan	5490	68
Belçika	44330	25
Çek Cumhuriyeti	16600	38
Danimarka	59130	25
Estonya	14270	50
Finlandiya	48120	26
Fransa	42250	41
İngiltere	45390	27
İrlanda	49590	34
İspanya	31960	42
İsveç	50940	25
İtalya	35240	48
İzlanda	40070	46
Kıbrıs Rum Kesimi	22950	50
Letonya	11860	56
Litvanya	11870	54
Lüksemburg	84890	21
Malta	16680	45
Macaristan	12810	42
Hollanda	50150	28
Portekiz	20560	42
Polonya	11880	56
Slovakya	14540	43
Slovenya	24010	47
Yunanistan	28650	57

5.4. Fikri Mülkiyet Hukuku İhlalinin Şikâyeteye Bağlanması

Becker (1968)'in ekonomi teorisine göre etkin kanun ve kanunun uygulanması suça yönelik maliyetini artırmakta ve bu durum suçların azalmasına bir etken olarak sunulmaktadır (akt. Anders, 2004). Bu bağlamda kanunlar ve etkin uygulamalar korsan yazılım kullanımını azaltacaktır. Holm (2003) ve Ander's (2004)'in yaptığı çalışmalarda elde ettikleri sonuçlar bu teoriyi destekler mahiyettedir. Holm (2003), korsan kullanım ile ilgili olarak 75 ülke verileri üzerinde yaptığı çalışmada etkin kanuni uygulamalar ile korsan kullanım oranı arasında ters orantı olduğunu destekleyici sonuca ulaşmıştır. Andre's (2004)'in korsan yazılım kullanımı ile ilgili olarak yaptığı çalışmada yine kanuni uygulamalar ile korsan kullanım oranı arasında ters orantı olduğuna yönelik sonuç elde edilmiştir.

Moore's (2008)'de çalışmasında bu konuya vurgu yaparak teoriyi desteklemiş ve istatistikî deliller sunmuştur. Moore's (2008) çalışmasında yazılım korsanlığı oranına kültürel faktörlerin etkisini araştırmış ve çalışmasında "belirsizliğe karşı tolerans" değişkeni ile yazılım korsanlığı oranında ters orantı olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguyu Moore's (2008:47) şu şekilde açıklamıştır; "1990'lı yılların ortalarından itibaren birçok ülkede yazılım korsanlığı oranlarında keskin düşüşlerin olduğu gözlemlenmektedir. Bu düşüş ile yine o dönemlerde pek çok ülkede yapılmış olan korsan yazılıma karşı oluşturulmuş yasal düzenlemeler arasında ilişki bulunabilir." Bu yargıya varmasına Moore's (2008), Peace vd. (2003)'ün yaptığı çalışmayı delil olarak vermiştir. Peace vd. (2003) bireyler üzerinde yaptığı çalışmalarında, cezai müyyedilerde kesinlik ve ciddiyetle korsan yazılım kullanım oranı arasında ters ilişki olduğunu savunmuşlardır (akt. Moore's, 2008).

ABD'de internet yazılım korsanlığına yönelik yerel ve uluslararası alanda çok sayıda operasyon gerçekleştirilmiştir. "Buccaneer Operasyonu", "D-Elite Operasyonu" bunlardan bazılarıdır (Urbas, 2006). Türkiye'de gerçekleştirilen operasyonların büyük bir çoğunluğu ise basılı kopyalara yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün yıllık raporlarına göre 01.04.2004 ve 28.02.2009 tarihleri arasında gerçekleştirilen 17.671 operasyonda 20.777 şahıs hakkında işlem yapılmış ve toplam 201.038.308 adet korsan materyal ele geçirilmiştir fakat bu operasyonların büyük bir çoğunluğu basılı kopyalara yönelik olmuştur ve internet üzerinden yapılan korsancılığa yönelik operasyonlar yok denecek

kadar azdır (EGM Asayiş Daire Başkanlığı Faaliyet Raporu). İnternet üzerinden gerçekleştirilen korsanlığa yönelik operasyonlar için gerekli olan şikâyetler çoğunlukla Microsoft firmasından gelmektedir ve bu şikâyetlerin bütünü korsan yazılıma imkân veren web sayfalarına yönelik olmaktadır (İstanbul Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şube Müdürlüğü Faliyet Raporu). BSA 2009 İnternet Korsanlığı Raporuna göre internet korsanlığının birincil adreslerinden olan P2P (kazaa, emule etc.) dosya paylaşım programları veya dosya paylaşım siteleri (Rapidshare, megaupload etc.) yapılan şikâyetlerde şikâyet konusu olarak yer almaktadır.

Sanal operasyon azlığının birinci sebebi Türkiye'nin yasal yapısıdır. Basılı kopyalara yönelik operasyonları polis re'sen yürütebiliyorken, internet korsanlığı şikâyete bağlanmıştır. Bu da polisin internet korsanlığına yönelik sorumluluğunu ortadan kaldırarak araştırma ve rapor etme sorumluluğunu tamamen yazılım sahiplerine yüklemiştir. Burada önemle vurgulanması gereken ve korsancılarının bazı durumlarda bu boşluktan yararlandığıdır. Türkiye fikir eserlerini korumaya yönelik olarak geliştirdiği düzenlemelerde önemli bir farklılık vardır. Türkiye hukuk sistemi, devletin hakkını fikir ve sanat eseri sahibinin hakkında önde tutmaktadır. 5846 sayılı kanuna göre fikri mülkiyet hakkının ihlalinin kolluk tarafından takibi şikâyete bağlı olmasına karşın bandrolsüz satışlara polis re'sen müdahale edebilmektedir (FSEK Md.81). Özetle ifade etmek gerekirse Türkiye hukuki yapısı halen yürürlükte olan düzenlemesi ile fikri mülkiyet sahiplerinin haklarından daha öncelikli olarak, bandrolsüz satışların takibini yaparak devletin haklarını aramaktadır. Gerçek ortamda korsan olan her türlü satış bandrolsüz olması nedeni ile de fikri mülkiyet sahiplerinin hakları da devletin hakları ile birlikte korunabiliyorken, internet ortamında yapılan paylaşımlar bandrol takibini imkansız kıldığı için yasa göre polisin takip sorumluluğu bulunmamaktadır. Bu bağlamda da sanal ortamda yapılan her türlü fikri eserin korsan satışı veya paylaşımı Türkiye kanun uygulayıcılarının birincil sorumluluğu altında değildir. Takibat ve rapor etme, fikri eser sahiplerinin sorumluluğundadır ki yazılımlar da bu başlık altında değerlendirilmektedir. Ancak yapılan şikâyetten sonra kanun uygulayıcılarının sorumluluğu başlamaktadır. Korsan kullanımın takibi ve rapor edilmesi büyük yazılım şirketleri tarafından bir düzeyde yerine getirilse bile küçük çaplı şirketlerin ve yazılım sahibi bireylerin bunu gerçekleştirmesi zor olduğu değerlendirilmektedir. Bu

gerçeklik internet korsanlığına dair şikâyetlerin büyük bir çoğunluğunun sadece Microsoft Firması'nda gelmesi ile de desteklenmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Korsan yazılım kullanımı oranındaki farklılıklar; kültürel farklılıklar, toplumların ekonomik durumu, toplumların yerel yazılım endüstrisine sahip olup olmayışı ve internet korsanlığına yeterince önemin verilmemesi olarak dört başlık altında incelenmiştir. Bu bağlamda, korsanla mücadelede Türkiye'nin devlet olarak üzerine düşen yükümlülük, internet korsanlığına yönelik olarak getirecek yasal düzenlemelerdir. Bunun dışında ise geliştirilecek eğitim programları ile korsan yazılım kullanımına karşı vatandaşlar düzeyinde bilinç düzeyinin yükseltilmesidir.

Bilgi çağı ve bilgi teknolojisinin ülke toplumlarına kültürel ve ekonomik gelişim anlamında faydaları hükümetlerin göz ardı edemeyeceği önemde yeniliklerdir. Korsan yazılım kullanımının yazılım endüstrisine zararlarının yanı sıra ülke ekonomilerine de önemli denecek miktarlarda kayıplar yaşattığı bir gerçektir. Fakat konunun diğer bir yönü ise korsan yazılım kullanımının gelişmekte olan ülkeler için "fayda"larının olduğudur. BSA raporlarında ülkelerin korsan yazılım kullanımı nedeniyle kayıplar ifade edilmektedir ancak, yerel yazılım endüstrisi olmayan ülkelerde hükümetler, korsan yazılımın ülke üretimi ve ekonomisine hesap dışı faydasının olduğunun da farkındadırlar (Oksanen ve Valimaki, 2008).

Korsan yazılıma erişimin kolaylığı ve ücretsiz oluşu, daha çok vatandaşın bilişim çağına kendini hazırlayabilmesine ve daha çok yetişmiş insan gücüne sahip olunabilmesine imkân sağlamaktadır. Hükümetler bilgi teknolojisinin getirdiklerine uzak kalmamak ve ülke vatandaşlarının yasal yazılım kullanarak ülkenin insani gelişmişlik düzeyini yükseltmek istemelerine rağmen, bilgi teknolojisinin iki temel endüstrisinden biri olan yazılım endüstrisinin, ülke tüketicisinin karşısına karşılanabilecek fiyatların çok üzerinde çıkması nedeniyle korsan yazılımı karşı etkin mücadele konusunda ikilem içerisinde bırakılmaktadırlar. Bu noktada yazılım firmalarına sorumluluk düşmektedir. Gerek polisiye gerekse eğitim anlamında atılacak adımlar bir anlamda etkili olacaksa da, korsan yazılım kullanımına en temel mücadele fiyat eşitsizliğinin ortadan kaldırılması ve karşılanabilir fiyatlarla tüketicinin karşısına çıkılması ile mümkün olacaktır (Gopal ve Sanders, 1998; Morron ve Steel, 2000).

Kaynakça

- Acun, Ramazan, (2001), “Yeni Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu”, www.history.hacettepe.edu.tr/archive/YeniFSEK.htm, (erişim tarihi: 27.01.2010).
- Andre's, Antonio Rodri'guez, (2006), “Software Piracy and Income Inequality”, *Applied Economic Letters*, V.13, N.2, pp.101-105.
- Andre's, Antonio Rodri'guez, (2004), “The Relationship between Software Protection and Piracy: Evidence From Europe”, <http://129.3.20.41/eps/le/papers/0402/0402001.pdf>, (Erişim tarihi: 27.01.2010).
- Ateş, Mahmut, (2005), “Fikri Haklara İlişkin Avrupa Birliği Düzenlemeleri ve Türkiye”, *Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi*, V.4, pp.1044-1061.
- BSA ve IDC Altıncı Yıllık Küresel Yazılım Korsanlığı Çalışması, <http://global.bsa.org/globalpiracy2008/studies/globalpiracy2008.pdf>, (Erişim tarihi: 15.01.2010).
- BSA ve IDC Beşinci Yıllık Küresel Yazılım Korsanlığı Çalışması, <http://www.bsa.org/country/Research%20and%20Statistics/~-/media/2E18170AA3FA40F48C5878DD8C035E00.ashx>, (Erişim tarihi: 15.01.2010).
- Bagchi, Kallol; Kirs, Peeter ve Cervený, Robert, (2006), “Global software piracy: can economic factors alone explain the trend?” *Communications of the ACM*, V.49, N.6, pp.70-75.
- Cohen, Jeffrey R.; Pant, Laurie W. ve Sharp, David J., (1996), “A methodological note on cross-cultural accounting ethics research”, *International Journal of Accounting*, V.31, pp.55-66.
- Cheng, Hsing K.; Sims, Ronald R. ve Teegen, Hildy, (1997), “To purchase or pirate software: An empirical study”, *Journal of Management Information Systems*, V.13, N.4, pp.49-60.
- Crockford, Peter R., (2008), “EU copyright developments and enforcement in European countries”, *IP Litigator*, September-October.

- Yang, Deli ve Mahmut, Sönmez, (2007), "Economic and cultural impact on intellectual property violations: A study of Software Piracy", *Journal of World Trade*, V.41, N.4, pp.731-750.
- Depken II, Craig. A. ve Simmons, Lee C., (2004), "Social construct and the propensity for software piracy", *Applied Economic Letters*, V. 11, pp.97-101.
- Drahos, Peter ve Braithwaite, John, (2001), "Intellectual property, corporate strategy, globalisation: TRIPS in context", *Wisconsin International Law Journal*, V.20, N.3, pp.451-480.
- Gopal, Ram D. ve Sanders, G. Lawrence, (1998), "International software piracy: Analysis of key issues and impacts", *Information Systems Research*, V.9, N.4, pp.380-397.
- Hill, Charles W. L., (2007), "Digital piracy: causes, consequences, and strategic responses", *Asia Pacific Journal of Management*, V.24, N.1, pp.9-25.
- Hsu, Jane L. ve Shiue, Charlene W., (2008), "Consumers' willingness to pay for non-pirated software", *Journal of Business Ethics*, V.81, pp.715-732.
- Hofstede, Greek, (1986), *Culture's Consequences: International Differences in Work-Related Values*, SAGE, Beverly Hills, CA.
- Husted, Bryan W., (2000), "The impact of national culture on software piracy", *Journal of Business Ethics*, V.26, N.3, pp.197-211.
- Hunter, Garry, E., (2005), "Status of intellectual property law in the age of the Internet", http://ipmall.info/news_activities/news_press/field_050101.pdf, (Erişim tarihi: 27.01.2010).
- Jaisingh, Jeevan, (2007), "Piracy on file-sharing networks: Strategies for recording companies". *Journal Of Organizational Computing and Electronic Commerce*, V.17, N.4, pp.329-348.
- Lau, Eric Kin Wai, (2003), "An empirical study of software piracy", *Business Ethics: A European Review*, V.12, N.3, pp.233-245.
- Lessig, Lawrence, (2004), *Free Culture: How Big Media Uses Technology and the Law to Lock Down Culture and Control Creativity*, New York: Penguin Press.

- Marron, Donal B. ve David G. Steel, (2000), "Which countries protect intellectual property". *Economic Inquiry*, V.38, N.2, pp.159-174.
- Moore, Trevor T., (2008), "An analysis of the impact of economic wealth and national culture on the rise and fall of software piracy rates". *Journal of Business Ethics*, C.81, ss.39-51.
- Oksanen, Ville ve Välimäki, Mikko, (2006), "Free software and copyright enforcement: a tool for global copyright policy?" *Knowledge, Technology, and Policy*, C.18, S.4, ss.101-112.
- Online software scams: a threat to your security, www.bsa.org/country/Research%20and%20Statistics/~//media/A5A2B562DB8A4177A25718E6EA9C397D.ashx, (Erişim tarihi: 04.05.2009).
- Pilch, Janice T., (2006), "U.S. copyright relations with Central East European, and Eurasian nations in historical perspective", *Slavic Review*, C.65, S.2, pp.325-348.
- Piquero, Nicole Leeper ve Piquero, Alex R., (2006), "Democracy and intellectual property: examining trajectories of software piracy". *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, V.605, N.1, pp.104-127.
- Rao, Siriginidi Subba, (2003), "Copyright: It's implication for electronic information", *Online Information Review*, V.27, N.4, pp.264-275.
- Ronkainen, Ilkka A. ve Guerrero-Cusumano, Jose-Lois, (2001), "Correlates of intellectual property violation", *Multinational Business Review*, V.9, N.1, pp.59-65.
- Suluk, Cahit, (2004), *Combating against piracy*, Hayat Yayınları, İstanbul.
- Swinyard, William R.; Rinne, Heikki ve Kau, A. Keng, (1990), "The morality of software piracy: A cross cultural analysis", *Journal of Business Ethics*, V.9, N.8, pp.655-664.
- Urbas, Gregor, (2006), "Cross-national investigation and prosecution of intellectual property crimes: the example of "Operation Buccaneer"", *Crime Law Social Change*, V.46, pp.207-221.

www.ung.org, (2010), <http://www.un.org/en/documents/udhr/index.shtml>, (erişim tarihi, 28.12.2010).

www.turkpatent.gov.tr, (2010), <http://www.turkpatent.gov.tr/portal/default2.jsp?sayfa=602>, (erişim tarihi, 28.12.2010).

www.wipo.int, (2010), http://www.wipo.int/treaties/en/ip/berne/-trtdocs_wo001.html, (erişim tarihi, 28.12.2010).